

**UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**FAMILY AS SOCIAL CONSTRUCT
IN THE VICTORIAN NOVEL**

**REPREZENTAREA CONSTRUCȚIEI SOCIALE
A FAMILIEI ÎN ROMANUL VICTORIAN**

Rezumat

Conducător științific:

Prof. univ. dr. MICHAELA PRAISLER

Doctorand:

ALINA BUJOR (PINTILII)

Seria U1: Filologie - Engleză Nr. 10

GALAȚI

2018

CUPRINS

Introducere	8
Capitolul 1. Ideologiile, stereotipurile și experiențele reale ale familiei victoriene	16
1.1. Familia nucleară tradițională	16
1.1.1. Paternitatea – Între ideal precar și stereotip puternic	18
1.1.1.1. Idealul paternității domestice	18
1.1.1.2. Metamorfoza tatălui victorian	23
1.1.1.3. Stereotipurile tatălui victorian	29
1.1.1.4. Comportamentul real al taților din era victoriană	33
1.1.1.4.1. Tiparele paternității claselor de mijloc	34
1.1.1.4.2. Trăsăturile comune ale taților claselor superioare	38
1.1.1.4.3. Experiențele parentale ale bărbaților claselor muncitoare	41
1.1.2. Maternitatea – Glorificare și realitate	44
1.1.2.1. Idealul victorian al mamei	45
1.1.2.2. Stereotipurile mamei victoriene	51
1.1.2.3. Maternitatea victoriană în practică	54
1.1.3. Copilăria: Așteptări și experiențe reale	60
1.1.3.1. Fiicele victoriene	61
1.1.3.2. Fiii victorienii	68
1.2. Roluri familiale netradiționale	73
1.2.1. Situația mamei vitrege în epoca victoriană	74
1.2.2. Condiția orfanului victorian	76
1.3. Concluzii	80
Capitolul 2. Construcția familiei victoriene în romanele scriitoarei Ellen Pickering	82
2.1. <i>The Fright</i>	84
2.1.1. Portretul stereotipic al substitului matern	85
2.1.2. Imagini caleidoscopice ale tatălui din clasele superioare ale perioadei victoriene timpurii	93
2.1.2.1. Reprezentarea tatălui absent și lipsit de putere domestică	94
2.1.2.2. Portretul tatălui prezent și cu enormă autoritate	99
2.1.3. Fiica victoriană ideală și condiția de orfan	107
2.2. <i>The Grumbler</i>	114
2.2.1. Relația afectuoasă dintre tată și fiică a claselor superioare din era victoriană timpurie	116
2.2.2. Imaginea hibridă a fiului din clasele superioare ale epocii victoriene timpurii	126
2.3. Concluzii	135
Capitolul 3. Roluri familiale și relații părinți-copii în romanele scriitoarei Julia Kavanagh	138
3.1. <i>Rachel Gray</i>	140
3.1.1. Imaginea stereotipică a mamei vitrege rele	141
3.1.2. Relațiile tată-fiică antitetice ale claselor muncitoare din perioada victoriană	

mijlocie	146
3.1.2.1. Dragoste fidelă de fiică și indiferență paternă totală	147
3.1.2.2. Dragoste paternă exagerată și lipsă de apreciere din partea fiicei	158
3.2. <i>Queen Mab</i>	163
3.2.1. Imaginea complexă a tatălui claselor de mijloc din era victoriană mijlocie	164
3.2.2. Portretul fiului din clasele de mijloc ale epocii victoriene mijlocii și reconstrucția idealului patern	174
3.2.3. Reprezentarea fiicei din clasele de mijloc ale perioadei victoriene mijlocii și condiția de orfan	178
3.3. Concluzii	186
Capitolul 4. Părinți și copii în romanele autoarei Rosa Nouchette Carey	189
4.1. <i>For Lilies</i>	191
4.1.1. Întruchiparea ficțională a idealului victorian al mamei	192
4.1.2. Imaginea tatălui prezent și excesiv de iubitor din clasa de mijloc superioară a epocii victoriene târzii	198
4.1.3. Portretul fiicei neconvenționale din clasa de mijloc superioară a perioadei victoriene târzii	204
4.2. <i>Rue with a Difference</i>	213
4.2.1. Imaginile opuse ale mamei din clasa de mijloc superioară de la sfârșitul secolului al XIX-lea	214
4.2.1.1. Portretul substitutului matern tiranic	214
4.2.1.2. Reprezentarea mamei ideale	220
4.2.2. Imaginea fiicei din clasa de mijloc superioară a perioadei victoriene târzii	232
4.2.3. Portretul tatălui absent din clasa de mijloc a ultimelor decenii ale secolului al XIX-lea	239
4.3. Concluzii	247
Concluzii finale	250
Bibliografie	256
Anexe	272
Listă de publicații	278

Cuvinte-cheie: *familia victoriană, relație părinte-copil, rol familial, reprezentare ficțională, ideal, stereotip, șablon socio-istoric, ideologia domestică, așteptări specifice unei anumite clase, Ellen Pickering, Julia Kavanagh, Rosa Nouchette Carey*

Introducere

O nouă direcție în cercetarea critică literară a apărut relativ recent ca rezultat al focalizării interesului tot mai mare față de prezența elementului feminin în istorie. Operele unui număr crescând de scriitoare victoriene uitate și/sau neglijate sunt acum studiate, fiind recitite cu ochi moderni și reevaluate dintr-o perspectivă mai obiectivă obținută datorită trecerii a aproximativ un secol de când au fost tipărite pentru ultima dată. Multe dintre aceste romaniere au fost binecunoscute pe durata vieții lor, dar scrierile lor au încetat să atragă cititorii către sfârșitul secolului al XIX-lea, când, din cauza schimbărilor fundamentale în ceea ce privește viziunea asupra lumii și evoluția tipologiei romanului, ele au fost considerate demodate și, ca urmare, sortite uitării. Pe de altă parte, deși multe scriitoare victoriene s-au bucurat de un public larg de cititori pe parcursul carierei lor literare, puține din ele au fost recepționate pozitiv de către criticii importanți contemporani lor, care priveau, în general, romanele ‘feminine’ sau ficțiunea ‘domestică’ ca fiind „inferioare(ă) și de mică valoare” (Crisp, Ferres și Swanson 2000: 98). Mai mult decât atât, scriitoarele mai puțin cunoscute ale secolului al XIX-lea au fost recent marginalizate de către societățile academice literare, din cauza preocupării tradiționale a acestora din urmă pentru literatura canonică și din cauza unui număr de cercetători care au respins operele lor prea repede din diverse motive. Cu toate acestea, mulți cercetători moderni se angajează în procesul de recuperare a scrierilor autoarelor uitate, contestând argumentele care au determinat neglijarea lor, dovedind inadecvarea anumitor criterii conform cărora ele au fost discreditate și/sau demonstrând că ele pot fi de interes pentru publicul secolului al XXI-lea chiar și pentru acele caracteristici din cauza cărora aceste scrieri și-au pierdut cititorii.

Teza de față intenționează să extindă recuperarea literară a romancierelor victoriene uitate, selectându-le pe Ellen Pickering, Julia Kavanagh și Rosa Nouchette Carey pentru o serie de studii de caz asupra lucrărilor acestora. Până în prezent, câteva studii critice au încercat să redescopere scriitoarele respective. Doar unul din ele, cel realizat de către Mary Poovey asupra romanelor lui Ellen Pickering, eseu intitulat ‘Recuperând-o pe Ellen Pickering’, prezentat la cea de-a opta conferință anuală a Asociației Scriitoarelor Britanice, eșuează să-și atingă scopul, deoarece în concluzie se afirmă că aceste romane nu merită să fie canonizate, reeditate sau chiar predate la studenți. Însă critica negativă a lui Poovey la scrierile lui Pickering este respinsă imediat, în mod special de Margaret Homans și Jill Campbell în articolele publicate în *The Yale Journal of Criticism* (Toamna, 2000). Acestea

sunt puținele lucrări critice legate de procesul de recuperare al lui Ellen Pickering existente până în acest moment.

Celelalte două autoare au beneficiat de mai multă atenție. Studii aprofundate ale romanelor Juliei Kavanagh au fost întreprinse de către Michael Forsyth în *Julia Kavanagh in Her Times: Novelist and Biographer, 1824-1877* (The Open University, 1999) și de către Eileen Fauset în *The Politics of Writing: Julia Kavanagh, 1824-77* (Manchester University Press, 2009). Cel dintâi studiu pune accent, în special, pe reflectarea în lucrările lui Kavanagh a diferitelor valori ce aparțin epocii victoriene mijlocii, inclusiv a celor care trec dincolo de hotarele idealului domestic, și pe caracterul distinctiv al operei ei – care derivă din faptul că „ea a abordat subiectele ei dintr-o perspectivă exterioară în multe privințe” (Forsyth 1999: 196). Cel de-al doilea studiu scoate în prim-plan contribuția Juliei Kavanagh la istoria evoluției poziției în societate a femeilor, arătând că „romanele ei se centrează pe experiența femeilor ca o afirmare a subiectivității lor și a sentimentului de sine într-o societate care lucrează involuntar împotriva lor” (Fauset 2009: 38-39).

O analiză profundă a romanelor scriitoarei victoriene prolifică Rosa Nouchette Carey este oferită de către Jane Crisp în *Rosa Nouchette Carey (1840-1909) A Bibliography* (University of Queensland Press, 1989), precum și în articolul ‘Problematic pleasures: The position of women as writers, readers and film viewers’ publicat în *Deciphering Culture: Ordinary Curiosities and Subjective Narratives* (Routledge, 2000). Jane Crisp acordă o atenție deosebită acceptării lucrărilor Rosei Nouchette Carey de către criticii contemporani romancierii și încearcă să dovedească, bazându-se pe operele acestei scriitoare, că stilul feminin de ficțiune al secolului al XIX-lea este pur și simplu diferit de cel masculin și nu inferior acestuia, fiind, prin urmare, desconsiderat pe nedrept de către mulți critici importanți ai aceluși timp. Și Elaine Hartnell depune eforturi serioase pentru a reevalua romanele Rosei Nouchette Carey în termeni mai favorabili prin investigația pe care o efectuează în *Gender, Religion and Domesticity in the Novels of Rosa Nouchette Carey* (Ashgate, 2000). Acest critic examinează cele mai recurente teme ale romanelor autoarei și argumentează că valoarea lor stă în angajamentul lor față de toate chestiunile referitoare la femei și la experiența feminină, pe baza căruia Carey poate fi privită ca o proto-feministă (2000: 21, 200).

Ca și unele din scrierile critice amintite mai sus, teza de doctorat se bazează pe **presupunerea** că este foarte posibil ca operele scriitoarelor victoriene uitate să se adreseze cititorului contemporan prin intermediul aspectelor general valabile pe care le scot în evidență și a lumini pe care o aruncă asupra stării de spirit a epocii victoriene. Cu toate acestea,

demersul de față încearcă să completeze puținele studii existente asupra romanelor scrise de Ellen Pickering, Julia Kavanagh și Rosa Nouchette Carey prin propunerea unei agende adiționale, întemeiate pe **premise** că, în cadrul canonului realismului literar, aceste romane respectă doar parțial normele de reprezentare deja stabilite. Cercetarea este, de asemenea, construită pe premisa că originala contribuție a lucrărilor autoarelor menționate anterior constă îndeosebi în faptul că, concentrându-se pe viața de familie, ele oferă expuneri memorabile despre fațeta invizibilă, redusă la tăcere a vieții victoriene. Acest aspect a rămas neexplorat în mare măsură, fiind considerat irelevant în portretizarea unei epoci – după cum se poate observa în abordarea externă, obiectivă și metonimică a cadrului în care se desfășoară acțiunea și a personajului / a personajului ca parte a cadrului în literatura timpului scrisă de bărbați (Praisler 2005: 15-16). În acest sens, **principalul element de originalitate** al tezei constă în faptul că analiza textelor literare alese pentru corpus este efectuată în vederea punerii în prim-plan a relației dintre reprezentările ficționale ale rolurilor familiale victoriene și ale relațiilor părinți-copii, și relațiile nonficționale corespunzătoare ale vremii, tratând unul din aspectele mai puțin investigate ale familiei – o temă centrală a romanului domestic, care apare și în titlul tezei. Prin urmare, **scopul studiului** este de a determina măsura în care perspectiva ideologică, cea stereotipică și cea socio-istorică sunt adoptate de către Ellen Pickering, Julia Kavanagh și Rosa Nouchette Carey în construcția familiei victoriene în romanele lor, în încercarea de a reevalua scrierile lor într-o lumină mai pozitivă. Pentru a atinge acest scop, se propun următoarele obiective:

1. prezentarea modelelor ideale atribuite părinților și copiilor din toate clasele sociale în toate perioadele erei victoriene și a cerințelor care erau de așteptat ca ei să le realizeze în cadrul relațiilor familiale;
2. discutarea celor mai cunoscute stereotipuri asociate rolurilor familiale victoriene, tradiționale și netradiționale, făcându-se referire la conținutul acestor stereotipuri, la puterea lor de răspândire și la motivele care au stat la baza apariției lor;
3. identificarea celor mai întâlnite tipuri de părinți și copii din familiile nucleare tradiționale ale claselor muncitoare, de mijloc și superioare, și de părinți și copii care îndeplineau anumite roluri familiale netradiționale, prin examinarea mării varietăți de experiențe familiale ale victorienilor din toate perioadele epocii;
4. explorarea reprezentărilor rolurilor familiale și ale relațiilor părinți-copii în romanele scriitoarei Ellen Pickering prin compararea lor cu șabloanele socio-istorice ale părinților și copiilor din clasele superioare de la începutul erei victoriene

și ale relațiilor dintre ei, precum și cu imaginile ideale și stereotipice, atunci când este cazul;

5. analizarea reprezentărilor literare ale părinților și copiilor din clasele muncitoare și de mijloc în lucrările Juliei Kavanagh în ceea ce privește asemănările și diferențele lor cu prototipurile lor reale, antropologice și, după caz, cu idealurile și stereotipurile lor;
6. evaluarea gradului în care ideologia, stereotipul și contextul socio-istoric sunt utilizați în portretizarea personajelor ficționale în romanele scriitoarei Rosa Nouchette Carey în calitate de mame, tați și fiice ale clasei de mijloc superioare de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

După cum este evident din această listă de obiective, studiul critic al romanelor analizate în teză este întemeiat pe un cadru teoretic care constă din trei perspective asupra familiei victoriene. Cercetarea pune accent în mod special pe acele clase sociale și roluri familiale care sunt reprezentate în textele literare supuse analizei și se bazează pe o investigație calitativă cuprinzătoare a unei largi game de surse socio-istorice. Cele mai importante dintre ele sunt: *A Man's Place: Masculinity and the Middle-Class Home in Victorian England* de John Tosh, *Family Ties in Victorian England* și *Invisible Men* de Claudia Nelson, *Daily Life in Victorian England* de Sally Mitchell, *The Victorian Girl and the Feminine Ideal* de Deborah Gorham, *Victorian Childhoods* de Ginger Frost, *Destiny Obscure. Autobiographies of Childhood, Education and Family from the 1820s to the 1920s* de John Burnett, *Understanding the Victorians: Politics, Culture, and Society in Nineteenth-Century Britain* de Susie Steinbach, *Gender in English Society, 1650-1850: The Emergence of Separate Spheres?* de Robert Shoemaker și *The Rise of Respectable Society: A Social History of Victorian Britain, 1830 – 1900* de Francis M. L. Thompson.

Lucrările literare, examinate în baza cadrului teoretic prezentat mai sus și care alcătuiesc **corpusul tezei**, sunt:

- *The Fright* (1839), Ellen Pickering;
- *The Grumbler* (1844), Ellen Pickering;
- *Rachel Gray* (1856), Julia Kavanagh;
- *Queen Mab* (1863), Julia Kanavagh;
- *For Lilies* (1885), Rosa Nouchette Carey;
- *Rue with a Difference* (1900), Rosa Nouchette Carey.

Aceste romane au fost luate la îndeplinire pentru a nu influența rezultatele cercetării, unicul

criteriu în selectarea lor fiind timpul când ele au fost scrise și publicate. Din moment ce se așteaptă ca analiza să fie reprezentativă și relativ fiabilă, s-a optat pentru câte două romane la fiecare scriitor, produse la diferite puncte ale carierei literare a autorului. Alegerea celor trei romaniere victoriene, uitate pe parcursul celei mai mari părți a secolului al XX-lea, a fost, de asemenea, făcută conform criteriului cronologic. Fiecărei din cele trei perioade ale epocii victoriene – perioada victoriană timpurie (1837-1848), perioada victoriană mijlocie (1848-1870) și perioada victoriană târzie (1870-1901) – îi revine câte o scriitoare. Astfel, teza acoperă cea mai mare parte a erei victoriene, axându-se pe romanul domestic și pe relatările nonficționale despre familie. Punând operele ficționale într-un context nonficțional, studiul de față este unul interdisciplinar, cu frecvente referințe la rapoartele socio-istorice, fără a ignora, în tot acest timp, modelele de ficționalitate din cadrul acestor opere.

Prin urmare, perspectiva principală adoptată este Noul Istoricism. Pornind de la ipoteza că producția literară depinde de contextul ei istoric, teza se concentrează pe examinarea modului și măsurii în care romanele incluse în corpusul selectat pentru analiză reflectă timpul în care au trăit și au scris autoarele respective. Ca etapă preliminară a acestui demers, se studiază o mare varietate de surse nonficționale în care este descrisă familia victoriană și se citează informația referitoare la rolurile familiale și relațiile părinți-copii, fiind sistematizată în trei categorii distincte: ideologie, stereotipuri și experiențe reale. Cu toate că analiza literară se bazează pe un cadrul socio-istoric, în raport cu care reprezentările ficționale sunt permanent evaluate, teoria discursului narativ este și ea utilizată în vederea prezentării felului în care personajele sunt construite și în care ideologia, stereotipul și contextul socio-istoric sunt încorporați în text. Cu acest scop, apelând la aspectele teoretice conturate de Mieke Bal (2009), Gérard Genette (1980), Michael Toolan (2001), Geoffrey Leech și Mick Short (2007), analiza subliniază caracteristicile naratologice și tehnicile de construire a personajelor și acordă ocazional atenție particularităților stilistice, intertextuale, lexicale și gramaticale.

Din punct de vedere metodologic și structural, lucrarea este divizată într-un capitol teoretic și trei capitole practice. Partea teoretică se intitulează **Ideologiile, stereotipurile și experiențele reale ale familiei victoriene** și se ocupă de relatările nonficționale despre familia victoriană raportate în sursele socio-istorice disponibile din domeniu. Acest capitol constă din două subcapitole **Familia nucleară tradițională și Roluri familiale netradiționale**.

Primul subcapitol abordează paternitatea, maternitatea și copilăria într-un context în

care structura normativă a familiei este intactă. Un accent deosebit se pune pe rolurile parentale, care sunt explorate din cele trei perspective menționate anterior: ideologică, stereotipică și socio-istorică. Prima secțiune a acestui subcapitol introduce idealul patern promovat de ideologia domestică, evidențiind calitățile definiției ale acestuia și responsabilitățile pe care un tată ideal era așteptat să le îndeplinească. De asemenea, se expune dubla metamorfoză a paternității domestice, făcându-se referire la schimbarea atitudinii față de paternitatea engleză și la înlocuirea idealului patriarhal al tatălui cu un ideal egalitarist, centrat pe copil. În plus, secțiunea respectivă se ocupă de cele mai răspândite stereotipuri ale tatălui victorian, inclusiv de factorii care au contribuit la apariția lor. În cele din urmă, se prezintă comportamentul patern real al bărbaților din toate clasele sociale și fazele epocii victoriene, schițându-se cele mai frecvente tipuri de paternitate și demonstrându-se că experiența parentală a bărbaților secolului al XIX-lea era foarte variată. A doua secțiune este dedicată maternității și pornește cu o trecere în revistă a celor trei modele de feminitate caracteristice diferitor perioade ale erei victoriene. Prioritatea majoră este acordată idealului pătrunzător al Îngerului Casei, care este descris minuțios alături de limitele acceptării lui în rândul diverselor clase ale societății victoriene pe parcursul perioadei timpurii, mijlocii și târzii ale epocii. În această secțiune se mai discută despre conținutul stereotipului mamei ratate și modurile în care femeile secolului al XIX-lea eșuau să corespundă standardelor mamei ideale, scoțând în relief, în același timp, caracteristicile comune ale comportamentelor materne reale ale femeilor din clasele muncitoare, de mijloc și superioare. Ultima parte a prezentului subcapitol ține de așteptările ideologiei domestice și de așteptările specifice diferitor clase sociale privitoare la copiii victorienii, atât la fiice cât și la fii, și indică măsura în care copiii Angliei secolului al XIX-lea le îndeplineau, oferind anumite detalii despre relațiile lor cu părinții.

Cel de-al doilea subcapitol este mult mai mic ca volum decât primul, deoarece se axează doar pe rolul familial netradițional al mamei vitrege și cel al orfanului, delimitând condiția lor dificilă, prejudiciile împotriva lor și așteptările idealizate atașate mamei vitrege. Se relatează și felul în care mamele vitrege și orfanii din epoca victoriană treceau prin situațiile lor complicate, cu referire specială la experiențele reale comune ale reprezentanților fiecărei din aceste două categorii.

Următoarele trei capitole sunt destinate studiului critic al lucrărilor semnate de Ellen Pickering, Julia Kavanagh și Rosa Nouchette Carey, constând fiecare din două subcapitole care se concentrează asupra a două romane ce aparțin uneia din aceste scriitoare.

Primul capitol practic sau cel de-al doilea capitol al tezei, **Construcția familiei victoriene în romanele scriitoarei Ellen Pickering**, începe cu o introducere a lui Ellen Pickering, a producției ei literare și a scrierilor critice recente referitoare la romanele ei, atenție deosebită fiind acordată motivelor pentru care autoarea a fost marginalizată. Încercând să recupereze această scriitoare uitată a secolului al XIX-lea, capitolul dat analizează două din romanele ei, comparând reprezentările rolurilor familiale și ale relațiilor părinți-copii ale claselor superioare din perioada victoriană timpurie cu paradigmele socio-istorice corespunzătoare, cu stereotipurile lor, după caz, și cu modele idealizate sau cele legate de clasa superioară atribuite părinților și copiilor.

Primul subcapitol este dedicat romanului *The Fright* și explorează portretul stereotipic al substitutului matern, reprezentările caleidoscopice ale tatălui claselor superioare din era victoriană timpurie, și întruchiparea fetei ideale și a orfanului în imaginea fiicei. În cadrul lui, se indică cât de bine corespunde figura maternă din roman cu stereotipul mamei înlocuitoare sau vitrege rele și se demonstrează că cea dintâi deviază semnificativ de la prototipul real, antropologic al mamei claselor superioare din epoca victoriană timpurie și este în contradicție cu standardele ideologiei domestice – norma dominantă în roman conform căreia personajele sunt evaluate în mod constant. De asemenea, două imagini paterne aproape opuse din *The Fright* sunt investigate, accentul fiind pus pe faptul că ele îmbină în măsuri diferite atributele atașate tatălui ideal cu cele care definesc șablonul socio-istoric al tatălui claselor superioare de la începutul erei victoriene. Prin urmare, aceste reprezentări se abat de la tiparul ideal și cel prototipic de paternitate, precum și de la stereotipul tatălui absent, care este răsturnat de către o imagine paternă și ranforsat, fără a fi imitat, de cealaltă. Subcapitolul de față mai descrie portretul de fiică al eroinei romanului, care, fiind idealul angelic întruchipat, nu împărtășește experiențele reale ale fiicelor care făceau parte din clasele superioare de la începutul epocii victoriene. În plus, condiția personajului respectiv este comparabilă cu condiția orfanului sărac, care nu era obișnuită pentru orfanii respectabili – categoria de copii orfani victorienii în care personajul se încadrează.

Al doilea subcapitol cuprinde cele mai importante imagini parentale și de copii din romanul *The Grumbler* prin examinarea caldei și apropiatei relații de tip tată-fiică pe care acesta o zugrăvește și a imaginii hibride a fiului claselor superioare din perioada victoriană timpurie. Această secțiune a tezei se concentrează asupra reprezentării unui tată prezent și afectuos, care, în multe privințe, intră în conflict cu prototipul tatălui aparținând claselor superioare din prima jumătate a secolului al XIX-lea și care se îndepărtează de idealul patern,

în principal, deoarece comportamentul parental al acestui tată este influențat de stările lui mintale contradictorii. Personajul în cauză dezvoltă o legătură părinte-copil puternică și plină de afecțiune cu una din fetele lăsate în grija lui – relație prin intermediul căreia convențiile victoriene privitoare la relațiile dintre părinți și copii sunt contestate. Imaginea fiicei din roman este și ea analizată în funcție de relația ei față de portretul ideal și de cel socio-istoric. Ea este deosebit de complexă datorită dualității ei de clase sociale, fiind ilustrată de către o fată din clasele superioare cu valori asociate claselor de mijloc. Înzestrat cu calitățile morale pe care ideologia domestică i le atribuia fetelor, acest personaj întruchipează modelul feminin tradițional, descrierea ei ca fiică deviind astfel de la șablonul socio-istoric al fiicelor din clasele superioare de la începutul epocii victoriene. Reprezentarea fiului în roman se raportează la cele două imagini – ideală și prototipică – în același mod, deoarece rolul de fiu este îndeplinit de către un tânăr care, la fel ca și personajul amintit anterior, este un membru al claselor superioare din perioada victoriană timpurie al cărui comportament este guvernat de principiile ideologiei domestice, susținută în acel timp doar de către clasele de mijloc.

Al treilea capitol, **Roluri familiale și relații părinți-copii în romanele scriitoarei Julia Kavanagh**, intenționează să reevalueze opera autoarei, infirmând sau dovedind nepotrivite unele din argumentele din cauza cărora aceasta a fost discreditată și uitată și care sunt prezentate la începutul părții respective a tezei. Realizarea scopului urmărit se face prin investigarea modului în care familia victoriană este construită în două din romanele autoarei.

Primul subcapitolul examinează măsura în care reprezentările părinților și copiilor din romanul *Rachel Gray* reproduc experiențele familiale reale ale celor mai mulți victorienii din clasele muncitoare de la mijlocul secolului al XIX-lea și stereotipurile referitoare la rolurile parentale victoriene. El se ocupă de portretizarea unei mame vitrege din clasele muncitoare, al cărei comportament parental corespunde cu cel al mamei vitrege stereotipice. Prin urmare, imaginea maternă a personajului în discuție nu este reprezentativă pentru mamele (vitrege) care făceau parte din clasele muncitoare ale erei victoriene mijlocii, cu toate că cea dintâi are caracteristici comune cu acestea din urmă, reflectând anumite concepte și principii, precum și anumite realități și îngrijorări privitoare la viața de familie ale englezilor din rândurile respectabile ale claselor muncitoare de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Mai mult, subcapitolul de față acordă o atenție deosebită celor două relații tată-fiică neconvenționale și opuse între ele pe care romanul le conturează. Se subliniază că rolurile familiale pe care cea mai importantă relație părinte-copil din *Rachel Gray* le încorporează se abat semnificativ de la paradigmele socio-istorice ale părinților și copiilor din clasele

muncitoare ale epocii victoriene mijlocii. Distanțarea imaginii fiicei zugrăvite în roman de portretul prototipic corespunzător se datorează, în principal, dorinței arzătoare după afecțiune paternă și a pietății religioase ale personajului central, care îndeplinește din plin așteptările specifice clasei căreia îi aparține și care posedă multe din trăsăturile atribuite fiicelor de către ideologia domestică victoriană. Incompatibilitatea dintre figura paternă ficțională și cea socio-istorică derivă din indiferența parentală completă a tatălui eroinei și din absenteismul lui, prin intermediul căruia stereotipul tatălui absent este susținut fără a fi reprezentat cu exactitate. Același stereotip este destrămat prin descrierea unui tată iubitor și implicat prea mult în viața fiicei lui. Experiența parentală a personajului dat contrastează în multe privințe cu cele mai frecvente tipuri de paternitate adoptate de către bărbații claselor muncitoare de la mijlocul secolului al XIX-lea. Cu toate acestea, el are anumite caracteristici care îl identifică cu bărbații claselor muncitoare respectabile ale perioadei victoriene mijlocii și prin intermediul cărora se dezvăluie preferințele ideologice și realitățile sumbre ale acestor clase. În afară de imaginea paternă prezentată mai sus, cea de-a doua relație tată-fiică din roman include și imaginea fiicei, care, fiind ilustrată de către o fată alintată și capricioasă, diferă considerabil de modelul istoric tipic al fiicei claselor muncitoare din era victoriană mijlocie.

Al doilea subcapitol urmărește să evalueze rolurile familiale schițate în romanul *Queen Mab* în conformitate cu idealurile atașate lor și cu șabloanele socio-istorice ale părinților și copiilor din clasele de mijloc ale epocii victoriene mijlocii. Se analizează imaginea complexă a unui tată aparținând claselor de mijloc de la mijlocul erei victoriene care este un părinte absent și aspru pentru copiii săi biologici, dar, în același timp, un părinte afectuos și permisiv pentru fiica adoptată. Această figură paternă îmbină diverse caracteristici ce definesc trei tipuri de tați ai claselor de mijloc din perioada victoriană mijlocie, depărtându-se de toate tiparele paternității claselor de mijloc de la mijlocul secolului al XIX-lea în măsuri diferite. Totuși, ea este mai apropiată de tipul tatălui absent – tiparul dominant în construcția ei – ranforsând astfel stereotipul tatălui absent și intrând în contradicție cu așteptările idealizate. Cele din urmă sunt satisfăcute de către personajul descris ca fiu, dar care îndeplinește și rolul de tată pentru frații săi mai mici. Cu toate că portretul lui patern este asemănător cu idealul tradițional de paternitate, imaginea lui de fiu nu corespunde multor cerințe atribuite băieților de către ideologia domestică și deviază semnificativ de la prototipul socio-istoric al fiului claselor de mijloc din epoca victoriană mijlocie.

Această secțiune mai compară reprezentarea fiicei din roman cu modelul angelic, evidențiind că nu există o corespundere exactă între ei și că, în pofida trăsăturilor comune,

anumite calități ale celei dintâi contestă câteva precepte ale acestuia din urmă, reflectând contextul ideologic al claselor de mijloc din perioada victoriană mijlocie. Experiența de fiică a protagonistului feminin nu este redată în concordanță nici cu cele mai comune experiențe familiale ale fetelor din clasele mijlocii de la mijlocul secolului al XIX-lea. Prin intermediul aceluiași personaj, romanul zugrăvește o imagine de orfan, care, fiind creată pe baza unui amestec de caracteristici specifice celor două tipuri majore de copii orfani victorienii, se abate de la relatările socio-istorice atât despre orfanii săraci ai secolului al XIX-lea, cât și despre orfanii respectabili din acele vremuri.

Al patrulea capitol, **Părinți și copii în romanele autoarei Rosa Nouchette Carey**, se deschide cu o expunere succintă a modului în care lucrările scrise de Rosa Nouchette Carey au fost acceptate pe parcursul vieții ei și a evaluării critice a lor de către acei cercetători moderni care au încercat să redescopere această romancieră prolifică, dar uitată, a epocii victoriene târzii. Capitolul este divizat în două secțiuni mari ce își propun să determine care dintre cele trei dimensiuni – ideologică, stereotipică și socio-istorică – ale familiei victoriene este utilizată cu preponderență în portretizarea personajelor în calitate de membri familiali în două din romanele scriitoarei.

Primul subcapitol se concentrează asupra analizei imaginilor de mamă, tată și fiică ale clasei de mijloc superioare de la sfârșitul secolului al XIX-lea din romanul *For Lilies*. Se explorează întruchiparea ficțională a Îngerului Casei – idealul victorian tradițional de feminitate și cel mai răspândit stereotip caracteristic femeilor secolului al XIX-lea – în personajul unei mame adoptive din clasa de mijloc superioară a perioadei victoriene târzii. De asemenea, se confruntă reprezentarea tatălui din roman cu idealul patern acceptat tot mai mult pe parcursul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, indicându-se că cele două au multe caracteristici în comun fără a fi în concordanță deplină. Fiind prezent și exagerat de iubitor, tatăl ficțional subminează stereotipul tatălui absent, precum și modelul secular de masculinitate, și contrastează cu figura paternă prototipică a bărbaților care făceau parte din clasa de mijloc superioară a epocii victoriene târzii. Imaginea fiicei construită în *For Lilies* este, de asemenea, în opoziție cu șablonul socio-istoric corespunzător. Pe deasupra, prin descrierea acestui rol familial, care reproduce anumite atribute asociate Femeii Noi, așteptările idealizate tradiționale față de fete sunt violate și preocupările ideologice referitoare la feminitatea victoriană ale claselor de mijloc de la sfârșitul secolului al XIX-lea sunt afișate cel mai bine în roman.

Efectuând același fel de studiu, cel de-al doilea subcapitol se axează pe reprezentările

diverselor roluri familiale ale clasei de mijloc superioare de la sfârșitul erei victoriene din romanul *Rue with a Difference*. Se examinează portretul substitutului matern tiranic din roman, care intră în conflict cu conceptul victorian de maternitate ideală și deviază enorm de la prototipul real, antropologic al mamei clasei de mijloc superioare din perioada victoriană târzie. În contrast cu imaginea menționată anterior se află reprezentarea unei mame (vitreg) ideale care neagă stereotipul mamei vitregi rele și care se abate de la modelul socio-istoric al mamelor (vitregi) din clasa de mijloc superioară a ultimelor decenii ale secolului al XIX-lea. Întruchipând stilul parental egalitarist și fiind înzestrată cu anumite trăsături neconvenționale, figura maternă de față nu este o replicare a idealului promovat de ideologia domestică, pe care romanul o atacă fără a o răsturna cu totul. Atitudinea ambivalentă față de idealul domestic tradițional este dezvăluită și prin intermediul imaginii complexe a fiicei din clasa de mijloc superioară de la sfârșitul epocii victoriene, pe baza combinației de elemente convenționale și neconvenționale care o definește. De asemenea, reprezentarea fiicei este construită din particularități tipice și atipice (cele din urmă fiind predominante) experiențelor familiale împărtășite de fiicele din clasa de mijloc superioară de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Pe lângă roluri familiale feminine, subcapitolul respectiv se ocupă de rolul parental al unui bărbat a cărui masculinitate este descrisă, în principal, în termeni tradiționali, dar care are o viziune egalitaristă asupra căsătoriei și a educării copiilor. El este un tată prietenos și afectuos. Totuși, comportamentul său parental nu reproduce idealul tatălui din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, deoarece principala caracteristică a celui dintâi este absenteismul. În consecință, figura paternă din *Rue with a Difference* susține stereotipul tatălui absent fără a fi o copie exactă a acestuia și prezintă asemănări cu paradigma socio-istorică a taților din clasa de mijloc superioară care au trăit pe parcursul ultimelor decenii ale erei victoriene, cu toate că imaginea ficțională nu corespunde cu cea socio-istorică în multe privințe.

Fiecare capitol practic se încheie cu o secțiune de concluzii care indică cum lucrările scriitoarei victoriene, asupra căreia se concentrează capitolul, pot fi reevaluate într-o lumină mai pozitivă prin intermediul constatărilor cercetării întreprinse.

Concluzii finale

Scopul studiului de față a fost de a examina cum familia victoriană este construită în romanele a trei scriitoare victoriene neglijate prin compararea reprezentărilor ficționale ale diverselor roluri familiale și relații părinți-copii pe care ele le ilustrează cu șabloanele socio-istorice

corespunzătoare, cu idealurile și stereotipurile atribuite lor, încercându-se, pe baza rezultatelor analizei efectuate, recuperarea operelor acestor scriitoare.

Atingerea scopului respectiv ar fi fost imposibilă fără un cadru teoretic care să includă trei dimensiuni ale familiei victoriene: ideologică, stereotipică și socio-istorică. Din acest punct de vedere, primul capitol al tezei a propus o expunere nonficțională detaliată despre familia victoriană a claselor muncitoare, de mijloc și superioare, prezentând: a) așteptările idealizate față de fiecare rol familial, stabilite pe parcursul diferitor perioade ale erei victoriene, prin intermediul cărora s-a oferit o înțelegere profundă a contextelor ideologice ale celor trei clase sociale majore ale Angliei secolului al XIX-lea; b) stereotipurile atașate membrilor de familie tradiționali și netradiționali (în special părinților), care au dezvăluit preocupările și temerile societății victoriene cu privire la viața de familie și relațiile părinți-copii; și c) experiențele familiale reale, inclusiv cele mai comune tipuri de părinți și copii tradiționali și netradiționali, care au confirmat că așteptările idealizate erau deseori nesatisfăcute și că stereotipurile erau rareori complet justificate în realitate.

Fiind menită să determine măsura în care perspectivele menționate mai sus sunt adoptate în crearea personajelor ficționale din romanele corpusului, în calitate de membri de familie și a relațiilor părinți-copii, cu scopul de a infirma anumite argumente care au cauzat marginalizarea autoarelor, cercetarea desfășurată în cele trei capitolele practice a condus la concluzii similare.

Analiza realizată în capitolul dedicat operei scriitoarei Ellen Pickering a arătat că perspectiva adoptată cu preponderență în portretizarea rolurilor familiale din clasele superioare de la începutul erei victoriene în romanele *The Fright* și *The Grumbler* este perspectiva ideologică. Fără a implica că majoritatea personajelor sunt descrise ca trăind în conformitate cu așteptările idealizate, modelele ideale ale rolurilor familiale sunt mai des replicate în construcția lor decât imaginile prototipice sau stereotipice. Personajele care îndeplinesc rolul de fiu sau fiică din ambele romane respectă cerințele morale stabilite de către ideologia domestică victoriană. Ele sunt virtutea întruchipată, cu toate că circumstanțele familiale în care trăiesc deviază de cele promovate de către această ideologie, deoarece personajele respective sunt descrise în calitate de membri temporari sau permanenți ai familiilor claselor superioare din perioada victoriană timpurie, care nu urmăreau idealul domestic. Reprezentând copii ghidați de valorile morale și religioase ale claselor de mijloc în legătură cu părinți lumești din clasele superioare, *The Fright* și *The Grumbler* juxtapun convingerile și preferințele celor două clase, expunând contextul ideologic al societății de la

începutul epocii victoriene, când idealul domestic tradițional era susținut doar de clasele de mijloc. Prin urmare, ideea că scrierile romancierei Ellen Pickering nu prezintă interes pentru că ele nu sporesc, cel puțin, înțelegerea cititorului modern a conceptului de ideologie este respinsă.

O altă constatare reieșită în urma studiului efectuat în cel dintâi capitol practic este că toate imaginile de părinți și copii din romanele *The Fright* și *The Grumbler* se abat, în măsuri diferite, de la paradigmele socio-istorice ale părinților și copiilor claselor superioare din perioada victoriană timpurie. Reprezentările părinților, ale taților în special, deoarece reprezentărilor mamelor li se acordă mai puțină atenție, sunt atipice claselor superioare de la începutul erei victoriene, pentru că ele nu posedă trăsăturile comune ale părinților înstăriți din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Imaginile paterne sunt caleidoscopice, fiind descrise prin absență, lipsă de putere domestică și afecțiune sau prin implicare părintească, autoritate enormă și generozitate sau printr-o altă combinație a acestor caracteristici. În plus, în ambele romane, părinții sunt redați într-un mod complicat pe baza atitudinilor lor schimbătoare față de copiii lor ce rezultă din faptul că aceștia din urmă nu sunt prioritatea principală a celor dintâi, care sunt conduși de interese egoiste. Imaginile copiilor sunt, de asemenea, complexe și atipice copiilor din clasele superioare ale epocii victoriene timpurii datorită combinației de atribute asociate claselor mijlocii și superioare care îi caracterizează. Relațiile lor apropiate cu părinți de genuri opuse este un alt element neconvențional. Toate aceste particularități indică că Ellen Pickering nu a intenționat să reproducă cu fidelitate prototipurile reale ale părinților și copiilor claselor superioare de la începutul perioadei victoriene și ale relațiilor dintre ei în construcția rolurilor familiale și relațiilor părinți-copii ficționale. Astfel se confirmă recenta invalidare a presupunerii că scriitorii realiști din secolul al XIX-lea încercau să reflecte mimetic realitatea în lucrările lor și acceptarea negativă a romanelor scriitoarei Ellen Pickering pe baza acestei presupuneri se dovedește a fi neîntemeiată. Pe deasupra, neconvenționalitatea și unicitatea imaginilor părinților, copiilor și ale relațiilor dintre ei zugrăvite în *The Fright* și *The Grumbler*, conferite de abaterea reprezentărilor literare de la cele mai comune experiențe familiale reale ale claselor superioare din epoca victoriană timpurie, precum și de la stereotipurile rolurilor familiale victoriene în majoritatea cazurilor (dar nu în toate, deoarece figura maternă din *The Fright* se potrivește stereotipului mamei vitrege rele), pot fi văzute ca elemente de originalitate în aceste romane, care au fost discreditate, împreună cu alte opere ale autoarei respective, ca fiind convenționale și neinteresante.

Analiza comparativă a reprezentărilor rolurilor și relațiilor familiale aparținând claselor muncitoare și de mijloc din perioada victoriană mijlocie în două romane scrise de Julia Kavanagh cu imaginile ideale, stereotipice și socio-istorice corespunzătoare, care constituie miezul celui de-al doilea capitol practic, încearcă să reevalueze lucrările autoarei în termeni mai favorabili, utilizând aceleași argumente care au fost aplicate în vederea recuperării scrierilor romancierei Ellen Pickering. Cele dintâi, ca și acestea din urmă, au fost neglijate din cauza lipsei lor de originalitate și a nereușitei lor de a portretiza cu exactitate personajele ca reprezentanți ai claselor din care fac parte. Concluziile rezultate din examinarea felului în care familia victoriană este construită în romanele *Rachel Gray* și *Queen Mab* de Julia Kavanagh resping aserțiunea că aceste opere sunt lipsite de individualitate.

Cercetarea a arătat că unele din elementele distinctive ale textelor în discuție se găsesc în unicitatea principalelor relații tată-fiică pe care ele le conturează. Pe lângă faptul că relațiile tată-fiică sunt neconvenționale pentru că ele includ părinți și copii de genuri opuse, ele sunt neobișnuite datorită devotamentului altruist deosebit al fiicei față de tatăl ei indiferent și absent, în cazul romanului *Rachel Gray*, și a implicării active a tatălui în viața fiicei lui adoptive decât în viața propriilor lui fii, în cazul romanului *Queen Mab*. Mai mult, majoritatea personajelor sunt create într-o manieră originală. Ele sunt caracterizate de dualități complexe sau de atitudini inflexibile față de alți membri de familie, făcând ca figurile lor parentale și de copii să se depărteze de paradigmele socio-istorice ale părinților și copiilor din clasele muncitoare și de mijloc ale erei victoriene mijlocii. Acest ultim aspect demonstrează că Julia Kavanagh nu a eșuat să redea personajele ficționale în concordanță cu prototipurile reale, deoarece, la fel ca și alți scriitori realiști victorienii, autoarea nici măcar nu urmărea un astfel de scop. Totuși, personajele par reale, având trăsături comune cu victorienii claselor muncitoare și de mijloc de la mijlocul secolului al XIX-lea, și prin descrierea lor, se dezvăluie anumite realități referitoare la rolurile familiale și la clasele sociale pe care ele le reprezintă. Individualitatea imaginilor parentale este, de asemenea, dovedită de faptul că, chiar și în acele exemple când ele susțin careva stereotipuri, ele rareori le întruchipează pe deplin (care este, totuși, cazul singurei figuri materne din cele două romane ce se apropie foarte mult de stereotipul mamei vitrege rele). Cu toate că stereotipul tatălui absent nu este imitat cu fidelitate, ranforsarea lui, precum și subminarea lui, prin portretizarea imaginilor paterne în *Rachel Gray* și *Queen Mab*, par să prezinte preocupările societății victoriene legate de absența tatălui de acasă.

În afară de analiza măsurii în care factorul stereotipic și cel socio-istoric au fost utilizați în crearea rolurilor familiale și a relațiilor părinți-copii victoriene în două din romanele scriitoarei Julia Kavanagh, capitolul de față s-a ocupat, de asemenea, de dimensiunea ideologică. S-a indicat că, în pofida faptului că această dimensiune este adoptată doar uneori, contextele ideologice ale claselor muncitoare și de mijloc din epoca victoriană mijlocie sunt totuși reflectate.

Conceptele și principiile predominante în rândurile claselor de mijloc ale perioadei victoriene mijlocii sunt scoase la iveală în romanul *Queen Mab* în principal prin intermediul imaginilor copiilor, în ciuda lipsei unei compatibilități totale dintre acestea și idealurile atribuite lor. De fapt, devierea portretului fiicei de la așteptările idealizate din cauza caracteristicilor lui care pun idealul tradițional de feminitate sub semnul îndoielii este cea care pare să expună cel mai bine cadrul ideologic al claselor de mijloc din perioada victoriană mijlocie, printre care ideologia domestică își pierde treptat popularitatea, drept consecință a creșterii gradului de conștientizare a naturii ei deficitare și a limitărilor impuse asupra femeilor.

În romanul *Rachel Gray*, convingerile și preferințele claselor muncitoare de la mijlocul secolului al XIX-lea sunt comunicate îndeosebi prin caracterul lumesc și slăbiciunea morală ale celor mai multe personaje schițate, care sunt în contrast puternic cu personalitatea pioasă și virtuoaasă a eroinei idealizate, prin intermediul căreia se susțin valorile morale ale ideologiei domestice. Chiar dacă romanele discutate în cel de-al doilea capitol practic sprijină principiile morale tradiționale – unul din motivele pentru care opera scriitoarei Julia Kavanagh a fost neglijată –, ele reflectă societatea engleză a erei victoriene mijlocii într-o măsură suficientă ca să faciliteze înțelegerea publicului modern a ideilor și conceptelor caracteristice aceluși timp. Ele oferă, de asemenea, licăriri din ficțiunea domestică de la mijlocul secolului al XIX-lea – unul din mijloacele prin intermediul cărora adânc înrădăcinatul ideal domestic a fost lipsit de putere și influență.

Examinarea imaginilor ficționale ale părinților și copiilor clasei de mijloc superioare din epoca victoriană târzie zugrăvite în romanele *For Lilies* și *Rue with a Difference* de Rosa Nouchette Carey a dovedit că scriitoarea a ales să încorporeze perspectiva ideologică în construcția lor mai des și într-o măsură mai mare decât perspectiva stereotipică și cea socio-istorică. La fel ca și rolurile familiale din lucrările romancierelor Ellen Pickering și Julia Kavanagh, acelea din romanele scrise de Rosa Nouchette Carey deviază de la imaginile socio-istorice corespunzătoare, cu toate că majoritatea din ele sunt conturate în mod realist și pot

reflecta experiențele familiale ale unor părinți și copii din clasa de mijloc superioară a perioadei victoriene târzii. Mai mult, figurile parentale și de fiice din *For Lilies* și *Rue with a Difference* nu se potrivesc, în general, stereotipurilor atașate părinților și copiilor pe parcursul ultimelor decenii ale secolului al XIX-lea, excepție făcând doar imaginea mamei din romanul *For Lilies* care este întruchiparea stereotipicului Înger al Casei. *Rue with a Difference*, de asemenea, se ocupă de un stereotip atașat mamelor victoriene – stereotipul mamei vitrege rele –, dar acesta este dezmințit prin ilustrarea unei mame vitrege ce își iubește fiica vitregă ca pe propriul copil. Pe lângă aceste stereotipuri, cele două opere se ocupă de stereotipul tatălui absent, consolidându-l prin descrierea unui tată iubitor, permisiv, dar deseori absent, sau negându-l prin portretizarea unei imagini paterne definită de afecțiune, indulgență excesivă și implicare părintească.

Deși factorul stereotipic este utilizat în reprezentarea anumitor membri familiari, el joacă un rol mai puțin semnificativ decât factorul ideologic, care poate fi identificat în aproape toate personajele importante din romanele scriitoarei Rosa Nouchette Carey analizate în ultimul capitol practic al tezei. În afară de faptul că *For Lilies* înfățișează o figură maternă care se apropie foarte mult de idealul Îngerului Casei, ambele opere construiesc, în principal, imaginile de părinți și copii ale personajelor pe baza modelelor tradiționale de feminitate și masculinitate, chiar dacă ele deseori nu îndeplinesc cerințele idealizate pentru rolurile lor familiale. Totuși, majoritatea figurilor parentale și de fiice sunt caracterizate de anumite trăsături definitorii ale idealurilor victoriene târzii, ceea ce este ilustrat în mod clar prin comportamentul egalitarist al părinților, auto-afirmarea fiicelor și dorința de libertate și viziunile neconvenționale ale unor personaje feminine.

Construind diverse roluri familiale și relații părinți-copii din elemente tradiționale și netradiționale, *For Lilies* și *Rue with a Difference* nu doar sprijină ideologia domestică după cum pretindeau contemporanii Rosei Nouchette Carey care îi respingeau lucrările, dar și o subminează. Astfel, romanele respective expun, în mare măsură, contextul ideologic al claselor de mijloc de la sfârșitul secolului al XIX-lea (care era o perioadă de tranziție de la ideologia domestică tradițională la ideologiile victoriene târzii) și descoperă anumite preocupări ale timpului. Acestea sunt principalele argumente rezultate în urma analizei familiei victoriene din romanele luate în discuție, care vin să dovedească că scrierile autoarei Rosa Nouchette Carey sunt valoroase pentru cititorii actuali și că ele merită un studiu ulterior aprofundat.

Cu toate că scriitoarele respective activează în diferite perioade ale erei victoriene și se concentrează pe diferite clase sociale în romanele lor, ele au multe în comun în ceea ce

privește portretizarea rolurilor familiale și a relațiilor părinți-copii. Ele descriu familii netradiționale și/sau incomplete, se axează, în general, pe relații de tip tată-fiică și fac referire la stereotipul tatălui absent și la cel al mamei vitrege rele, fie susținându-le, fie respingându-le. În plus, autoarele respective par să adopte cele trei perspective – ideologică, stereotipică și socio-istorică – în construcția familiei victoriene cu aproximativ aceeași frecvență. Ele niciodată nu redau imaginile părinților, copiilor și ale relațiilor dintre ei în concordanță cu șabloanele socio-istorice. Un alt aspect, în timp ce Julia Kavanagh utilizează factorul stereotipic mai frecvent decât celelalte două scriitoare, romancierile rareori copiază stereotipurile atribuite membrilor familiali în crearea personajelor. În sfârșit, după cum se observă îndeosebi în operele semnate de Ellen Pickering și Rosa Nouchette Carey, scriitoarele adoptă dimensiunea ideologică destul de frecvent în ilustrarea rolurilor familiale.

Datorită perspectivei ideologice evidente, contextul ideologic al timpului în care au activat autoarele este reflectat în scrierile lor, valoarea cărora constă, astfel, în facilitarea înțelegerii ideologiilor opuse existente în societatea victoriană și a îngrijorărilor acesteia cu privire la viața de familie de către publicul secolului al XXI-lea. Pe deasupra, faptul că Ellen Pickering, Julia Kavanagh și Rosa Nouchette Carey folosesc factorul ideologic mai mult decât pe cel socio-istoric indică că ele nu intenționau să oglindească realitatea socială, dar încercau să influențeze acea realitate prin justificarea și/sau contestarea ideologiei domestice în operele lor. Și, întrucât romancierile respective erau bine cunoscute pe parcursul carierei lor literare, se pare că, în pofida limitărilor cu care se confruntau fiind scriitori-femei, ele au contribuit, împreună cu alți nuveliști, la schimbările ideologice care au modelat cultura victoriană.

Bibliografie

Surse primare

- Carey, R. N. (1901) *Rue with a Difference*. London: Macmillan and Co.
Carey, R. N. (1898) *For Lilies*. London: Macmillan and Co.
Kavanagh, J. (1863) *Queen Mab*. London: Hurst and Blackett Publishers
Kavanagh, J. (1856) *Rachel Gray*. London: Hurst and Blackett Publishers
Pickering, E. (1844) *The Grumbler*. New York: J. Winchester, New World Press
Pickering, E. (1839) *The Fright*. London: T. & W. Boone

Surse secundare

- Abrams, L. (2014) 'Ideals of Womanhood in Victorian Britain: Social Responsibility'. *BBC History* [online] 18 September. available from
<http://www.bbc.co.uk/history/trail/victorian_britain/women_home/ideals_womanhood_07.shtml> [19 September 2016]
- Abrams, L. (1999) 'There was Nobody like my Daddy: Fathers, the Family and the Marginalisation of Men in Modern Scotland'. *Scottish Historical Review* 78:2 (206) October 1999, 219–242
- Ackerman, A. T. (1984) *Victorian Ideology and British Children's Literature, 1850-1914*. Unpublished dissertation. Texas: North Texas State University
- Adamec, C., and Miller, L. C. (2007) *The Encyclopedia of Adoption*. 3rd edn. New York: Facts on File
- Adams, H. G. (ed.) (1857) 'Pickering, Ellen'. in *A Cyclopædia of Female Biography; Consisting of Sketches of All Women who have been distinguished by Great Talents, Strength of Character, Piety, Benevolence, or Moral Virtue of any kind; forming a complete record of Womanly Excellence or Ability*. London: Groombridge and Sons, 615-616
- Alexander, L. M. (1995/2016) 'Loss of the Domestic Idyll: Slop Workers in the Victorian Fiction', in *Keeping the Victorian House: A Collection of Essays*. ed. by Dickerson, V. D. London and New York: Routledge, 291-312
- Altick, R. D. (1973) *Victorian People and Ideas: A Companion for the Modern Reader of Victorian Literature*. New York: W.W. Norton
- Anderson, M. (1988) 'Households, families and individuals: some preliminary results from the national sample from the 1851 census of Great Britain'. in *Continuity and Change* 3, 421–38
- Anderson, M. (1971) *Family Structure in Nineteenth-Century Lancashire*. Cambridge: Cambridge University Press
- Anderson, N. F. (1989) 'The Experience of Motherhood in Early-Victorian England'. in *Essays in European History: Selected from the Annual Meetings of the Southern Historical Association, 1986-1987*. ed. by Burton, J. K. Lanham, New York, London: University Press of America, 49-60
- Anon. (1840) 'Reviews of New Books'. *The Literary Gazette; and Journal of the Belles Lettres, Arts, Sciences, &c.* London: Moyes and Barclay, 353-359
- Archibald, D. C. (2002) *Domesticity, Imperialism, and Emigration in the Victorian Novel*.

Columbia and London: University of Missouri Press

- August, A. (2007) *The British Working Class, 1832-1940*. Harlow: Pearson Education Limited
- Bailey, J. (2012) *Parenting in England 1760-1830: Emotion, Identity, and Generation*. Oxford: Oxford University Press
- Bailey, W. (2013) 'Figurines, Corporeality, and the Origins of the Gendered Body'. in *A Companion of Gender Prehistory*. ed. by Bolger, D. Chichester: Wiley-Blackwell
- Bakewell, Mrs. J. (1862) *The Mother's Practical Guide in the Physical, Intellectual, and Moral Training of Her Children*. London: John Snow
- Bal, M. (2009) *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative*. 3rd edn. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press
- Banerjee, J. (ed.) (2007) *Ideas of Childhood in Victorian Children's Fiction: Orphans, Outcasts and Rebels* [online] available from <<http://www.victorianweb.org/genre/childlit/childhood4.html>> [27 December 2016]
- Banks, J. A. (1954) *Prosperity and Parenthood: A Study of Family Planning Among the Victorian Middle Classes*. London: Routledge and Kegan Paul Ltd
- Banks, J. A., and Banks, O. (1964) *Feminism and Family Planning in Victorian England*. New York: Schocken Books
- Barrow, R. (2007) *An Introduction to Moral Philosophy and Moral Education*. London and New York: Routledge
- Behlmer, G. K. (1982) *Child Abuse and Moral Reform in England, 1870-1908*. Stanford: Stanford University Press
- Behlmer, G. K. (1998) *Friends of the Family: The English Home and Its Guardians, 1850-1940*. Stanford: Stanford University Press
- Benson, J. (2003) *The Working Class in Britain: 1850-1939*. London and New York: I. B. Tauris & Co Ltd
- Bickersteth, E. (1822) *A Treatise on Prayer: Designed to Assist in Its Devout Discharge*. Schenectady: A. Van Santvoord & M. Cole.
- Bingham, J. (2015) 'Victorian fathers – the original 'new dads''. *The Telegraph* [online] 23 August. available from <<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/11353943/Victorian-fathers-the-original-new-dads.html>> [23 August 2016]
- Boardman, K. (2000) 'The Ideology of Domesticity: The Regulation of the Household

- Economy in Victorian Women's Magazines'. *Victorian Periodicals Review* 33 (2), 150-164
- Boos, F. S. (2016) 'The Education Act of 1870: Before and After'. *BRANCH: Britain, Representation and Nineteenth-Century History*. ed. By Felluga, D. F. Extension of *Romanticism and Victorianism on the Net*. [online] available from <http://www.branchcollective.org/?ps_articles=florence-s-boos-the-education-act-of-1870-before-and-after>
- Brackett, V. (2006) 'Kavanagh, Julia'. *Companion to the British Novel*. vol. 1: *Beginnings through the 19th century*. New York: Facts on File, 243-244
- Branca, P. (1975/2013) *Silent Sisterhood: Middle-class Women in the Victorian Home*. London and New York: Routledge
- Braun, H. L. (2005) 'English Comedy, Victorian'. in *Comedy: A Geographic and Historical Guide*. vol. 1. ed. by Charney, M. Westport, Connecticut and London: Praeger, 280-295
- Briggs, A. (1990) *Victorian People: A Reassessment of Persons and Themes 1851-67*. London: Penguin Books
- Broomfield, A. (2007) *Food and Cooking in Victorian England: A History*. Westport, CT and London: Praeger
- Broughton, T. L., and Rogers, H. (eds.) (2007) *Gender and Fatherhood in the Nineteenth Century*. Basingstoke: Palgrave Macmillan
- Brown, J. P. (2004) 'Class and Money'. in *The Victorian Novel*. ed. by Bloom, H. New York: Chelsea House, 69-90
- Brown, R. (2008) *Looking at History: Work in Victorian Britain*. [13 May 2008] available from <<http://richardjohnbr.blogspot.md/2008/05/work-in-victorian-britain.html>> [11 January 2017]
- Brown, S. L., and Bumpus, M. F. (1998/2016) 'Men in Families: Looking Back, Looking Forward'. in *Men in Families: When Do They Get Involved? What Difference Does It Make?* ed. by Booth, A., Crouter, A. C. London and New York: Psychology Press
- Browning, E. B. (1857) *Aurora Leigh*. New York: C. S. Francis & Co
- Burnett, J. (ed.) (1982/1994) *Destiny Obscure. Autobiographies of Childhood, Education and Family from the 1820s to the 1920s*. London and New York: Routledge
- Burton, W. E., and Poe, E. (eds.) (1840) 'Review of New Books'. *Burtons' Gentleman's Magazine, and American Monthly Review* 6 (January-July 1840). Philadelphia:

William E. Burton, 103-106

- Campbell, J. (2000) 'A Response to Mary Poovey's 'Recovering Ellen Pickering'. *The Yale Journal of Criticism* 13 (2), Baltimore, Maryland: Johns Hopkins University Press, 461–465
- Capaldi, N. (2004) *John Stuart Mill: A Biography*. Cambridge: Cambridge University Press
- Choi, J. (2008) *Orphans and Class Anxiety in Nineteenth-century English Novels*. Unpublished dissertation. Stony Brook, NY: Stony Brook University
- Colón, C. A. (2009) *Joanna Baillie and the Art of Moral Influence*. New York: Peter Lang Publishing
- Coon, L. L., Haldane, K. J., and Sommer, E. W. (eds.) (1990) *That Gentle Strength: Historical Perspectives on Women in Christianity*. Charlottesville and London: University Press of Virginia
- Crisp, J. (comp.) (1989) *Rosa Nouchette Carey (1840-1909) A Bibliography*, Victorian Fiction Research Guides, vol. 16, St. Lucia: University of Queensland Press
- Crisp, J., Ferres, K., and Swanson, G. (2000) *Deciphering Culture: Ordinary Curiosities and Subjective Narratives*. London: Routledge
- Davidoff, L., and Hall, C. (1987) *Family Fortunes: Men and Women of the English Middle Class, 1780-1850*. London: Hutchinson Education
- Dawson, G. (1994) *Soldier Heroes: British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities*. London and New York: Routledge
- Deslandes, P. R. (2005) *Oxbridge Men: British Masculinity and the Undergraduate Experience, 1850-1920*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press
- Dever, C. (1998) *Death and the Mother from Dickens to Freud: Victorian Fiction and the Anxiety of Origins*. Cambridge: Cambridge University Press
- Dickerson, V. (1995/2016) 'Introduction: Housekeeping and Housekept Angels'. in *Keeping the Victorian House: A Collection of Essays*. London and New York: Routledge
- Dyhouse, C. (1981/2013) *Girls Growing Up in Late Victorian and Edwardian England*. Oxon and New York: Routledge
- Ellis, S. (1843) *The Mothers of England: Their Influence and Responsibility*. London: Fisher, Son, & Co.
- Eltis, S. (2004) 'The Fallen Woman on Stage: Maidens, Magdalens, and the Emancipated Female'. in *The Cambridge Companion to Victorian and Edwardian Theatre*. ed. by Powell, K. Cambridge: Cambridge University Press, 222-236

- Fauset, E. (2009) *The Politics of Writing: Julia Kavanagh, 1824-77*. New York: Manchester University Press
- Firth, R., Hubert, J., and Forge, A. (1969) *Families and their Relatives: Kinship in a Middle-Class Sector of London*. London: Routledge and Kegan Paul
- Fisher, K. (2013) 'Marriage and Companionate Ideals Since 1750'. in *The Routledge History of Sex and the Body 1500 to the Present*. ed. by Toulalan, S. and Fisher, K. London and New York: Routledge, 328-347
- Forna, A. (1998) *Mother of All Myths: How Society Moulds and Constrains Mothers*. London: HarperCollins
- Forsyth, M. (1999) *Julia Kavanagh in Her Times: Novelist and Biographer, 1824-1877*. PhD thesis The Open University
- Foster, F. M. (1889) 'Women as Social Reformers'. *National Review* 13, April 1889, 220-225
- Foster, S. (2012) *Victorian Women's Fiction: Marriage, Freedom, and the Individual*. Oxon: Routledge
- Francis, M. (2007) 'A Flight from Commitment? Domesticity, Adventure and the Masculine Imaginary in Britain after the Second World War'. *Gender and History* 19 (1), 163-185
- Fried, A., and Elman, R. M. (eds.) (1968), *Charles Booth's London: A Portrait of the Poor at the Turn of the Century, Drawn from His "Life and Labour of the People in London"*. New York: Pantheon
- Frost, G. S. (2009) *Victorian Childhoods*. USA: Greenwood Publishing Group
- Fryckstedt, M. C. (1986) *Geraldine Jewsbury's Athenaeum Reviews: A Mirror of Mid-Victorian Attitudes to Fiction*. Uppsala: S. Academiae Ubsaliensis
- Gathrone-Hardy, J. (1993/2014) *The Rise and the Fall of the British Nanny* [Kindle edition]. Faber & Faber
- Genette, G. (1980) *Narrative Discourse: An Essay in Method*. New York: Cornell University
- Gheorghiu, O. (2015) *From 19th Century Femininity in Literature to 20th Century Feminism on Film: Discourse Translation and Adaptation*. Hamburg: Anchor Academic Publishing
- Gillis, J. R. (1996) *A World of Their Own Making: Myth, Ritual, and the Quest for Family Values*. Cambridge and Massachusetts: Harvard University Press
- Gilmour, R. (1981/2016) *The Idea of the Gentleman in the Victorian Novel*. Oxon and New York: Routledge

Alina Bujor (Pintilii)
Family as Social Construct in the Victorian Novel

- Godey, L. A. and Hale, S. J. (1853) 'Editor's Table'. *Godey's Lady's Book* 46-47, Philadelphia: Godey Company, 465-468
- Gorham, D. (1982/2013) *The Victorian Girl and the Feminine Ideal*. London and New York: Routledge
- Graham, K. (1961/2008) "*Gone To the Shops*": *Shopping in Victorian England*. Westport, CT and London: Praeger
- Great Britain. Census Office (1854) *The Census of Great Britain in 1851; comprising an account of the numbers and distribution of the people, their ages, conjugal condition, and birthplace; with returns of the blind, the deaf-and-dumb, and the inmates of public institutions. And an analytical index*. London: Logman, Brown, Green, and Longmans
- Green, L. (2008) "'Long, Long Disappointment': Maternal Failure and Masculine Exhaustion in Margaret Oliphant's *Autobiography*". in *Other Mothers: Beyond the Maternal Ideal*. ed. by Rosenman, E. B. and Klaver, C. C. Columbus: The Ohio State University Press, 36-54
- Greenleaf, B. K. (1979) *Children Through the Ages: A History of Childhood*. New York: Barnes & Noble
- Griffin, B. (2012) *The Politics of Gender in Victorian Britain: Masculinity, Political Culture and the Struggle for Women's Rights*. Cambridge: Cambridge University Press
- Griffiths, R., and Griffiths, G. E. (1844) 'Art. XIV'. *The Monthly Review* 1 (January-May 1844). London: G. Henderson, 133-137
- Grist, D. (1974) *A Victorian Charity: The Infant Orphan Asylum at Wanstead*. London: R. V. Hatt
- Group, T. M., and Roberts J. I. (2001) *Nursing, Physician Control, and the Medical Monopoly: Historical Perspectives on Gendered Inequality in Roles, Rights, and Range of Practice*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press
- Hall, C. (1992) *White, Male and Middle Class: Explorations in Feminism and History*. New York: Routledge
- Halliday, A. (1865) 'Fathers'. *All the Year Round* 14 (2 September 1865), 133-135
- Hammerton, A. J. (1996) 'Pooterism or Partnership?: Marriage and Masculine Identity in the Lower Middle Class, 1870-1920'. *Journal of British Studies* 38 (3) 1999, 291-321
- Hardyment, C. (1995) *Perfect Parents: Baby-care Advice Past and Present*. Oxford and New York: Oxford University Press
- Harris, R. (2012) 'The Foundling Hospital' *BBC History* [online] available from

- <http://www.bbc.co.uk/history/british/victorians/foundling_01.shtml> [10 April 2017]
- Harrison, J. F. C. (1991/2000) *Late Victorian Britain 1875-1901*. Oxon and New York: Routledge
- Hartman, M. S. (1974) 'Child-abuse and self-abuse: Two Victorian cases'. in *History of Childhood Quarterly* 2 (2), 221-248
- Hartnell, E. (2000) *Gender, Religion and Domesticity in the Novels of Rosa Nouchette Carey*. Aldershot, Brookfield USA, Singapore and Sydney: Ashgate
- Hawes, D. (2007) *Charles Dickens*. London and New York: Continuum
- Hearn, J. (1992) *Men in the Public Eye: The Construction and Deconstruction of Public Men and Public Patriarchies*. London and New York: Routledge
- Henriques, U. R. Q. (1967) "Bastardy and the New Poor Law." *Past and Present* 37 (July 1967), 103-129
- Heynen, H. (2005) 'Modernity and Domesticity: Tensions and Contradictions'. in *Negotiating Domesticity: Spatial Productions of Gender in Modern Architecture*. ed. by Heynen, H., and Baydar, G. London and New York: Routledge, 1-29
- Himmelfarb, G. (2007) 'In Defence of the Victorians'. in *The Victorian Studies Reader*. ed. by Boyd, K. and McWilliam, R. London and New York: Routledge, 209-219
- Hofmann, C. F., Clark, L. G., Flint, T., Cornwallis, K., and Agnew, J. H. (1839) 'Literary Notices'. *The Knickerbocker* 13 (January-June 1839), New York: Clark and Edson, Proprietors, 353-356
- Homans, M. (2000) 'A Response to Mary Poovey's 'Recovering Ellen Pickering''. *The Yale Journal of Criticism* 13 (2), Baltimore, Maryland: Johns Hopkins University Press, 453-60
- Hoppen, K. T. (1998) *The Mid-Victorian Generation, 1846-1886*. Oxford: Clarendon Press
- Horn, P. (1997) *The Victorian Town Child*. Stroud: Sutton Publishing
- Horschelmann, K., and van Blerk, L. (2012) *Children, Youth and the City*. Oxon: Routledge
- Hughes, C. (1991) *Stepparents: Wicked or Wonderful? An Indepth Study of Stepparenthood*. Aldershot: Avebury
- Hughes, K. (1993/2001) *The Victorian Governess*. London and New York: Hambledon and London
- Hunsberger, P., Mayo, B., and Neal A. (2016) *Becoming a Social Justice Leader: Using Head, Heart, and Hands to Dismantle Oppression*. New York and London: Routledge
- Hunt, A. (1999) *Governing Morals: A Social History of Moral Regulation*. Cambridge:

Cambridge University Press

- Hutton, M. S. (1852) 'Thoughts for Fathers'. *The Mother's Magazine and Family Monitor* 20. New York: B. Ela & Company, 6-9
- Iselin, H. (1907) 'The Childhood of the Poor'. *Macmillan's Magazine* 2, April 1907, 470-480
- Jackson, L. A. (2000) *Child Sexual Abuse in Victorian England*. London and New York: Routledge
- Jalland, P. (1996) *Death in the Victorian Family*. New York: Oxford University Press
- Jenkins, M. S. (2016) *Fatherhood, Authority, and British Reading Culture, 1831-1907*. London and New York: Routledge
- Jenks, C. (2005) *Childhood: Second Edition*. Abingdon: Routledge
- Jewsbury, G. (1856) 'Our Library Table: *Rachel Gray*'. *The Athenaeum* 1472, 12 January, 40-41
- Johnston, I. (2015) 'The Distant Uncaring Victorian Father is a Historical Myth, Says New Research'. *The Independent* [online] 23 August. available from <<http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/the-distant-uncaring-victorian-father-is-a-historical-myth-says-new-research-9986688.html>> [23 August 2016]
- Jordan, E. (1999) *The Women's Movement and Women's Employment in Nineteenth Century Britain*. London: Routledge
- Jordan, T. E. (1987) *Victorian Childhood: Themes and Variations*. New York: State University of New York Press
- Kestner J. A. (1985) *Protest and Reform: The British Social Narrative by Women, 1827-1867*. Madison: The University of Wisconsin Press
- Krznaric, R. (2011) *The Wonderbox: Curious histories of how to live*. London: Profile Books Ltd
- Kucich, J. (1994) *The Power of Lies: Transgression in Victorian Fiction*. Ithaca and London: Cornell University Press
- Lane, E. (2009) *Re-defining the Victorian Ideal: the Productive Transnormative Family in Sensation Fiction*. Open Access Dissertations and Theses. Paper 4427
- Lawrence, R. A., and Lawrence R. M. (2011) *Breastfeeding: A Guide for the Medical Profession*. 7th edn. Maryland Heights, MO: Mosby Elsevier
- Leech, G., and Short, M. (2007) *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. 2nd edn. Harlow: Pearson Education Ltd
- Lerner, L. (1993) 'Stereotypes of Woman in Victorian England'. in *Exploring Stereotyped*

- Images in Victorian and Twentieth-Century Literature and Society*. ed. by Morris, J. Lewiston/Queenston/Lampeter: The Edwin Mellen Press, 27-54
- Levene, A. (2010) 'Infant Abandonment in Europe 1700-1850'. in *Childhood and Violence in the Western Tradition*. ed. by Brockliss, L. W. B and Montgomery, H. Oxford and Oakville: Oxbow Books, 75-82
- Levine-Clark, M. (2004) *Beyond the Reproductive Body: The Politics of Women's Health and Work in Early Victorian England*. Columbus: the Ohio State University Press
- Loane, M. (1908) *From Their Point of View*. London: Edward Arnold
- Lustig, J. (2004/2016) 'The Piano's Progress: The Piano in Play in the Victorian Novel'. in *The Idea of Music in Victorian Fiction*. ed. by Fuller, S. and Losseff, N. Oxon and New York: Routledge, 83-104
- Lynn Linton, E. (1896) 'The Philistine's Coming Triumph'. *The National Review* 26 (September 1895). London: W. H. Allen, 40-49
- Macdonald, F. (2012) *Victorian Servants: A Very Peculiar History* [Kindle edition] The Salariya Book Company Ltd
- Maine, H. S. (1886) 'The Patriarchal Theory'. *The Quarterly Review* 162 (January and April 1886). Boston: Houghton, Mifflin and Company, 181-209
- Marano, H. E. (2016) 'What is Solitude?' *Psychology Today* [online] available from <<https://www.psychologytoday.com/articles/200307/what-is-solitude>> [14 March 2017]
- Marshall, D. B. (2009) "'A Canoe and a Tent and God's Great Out-of-Doors': Muscular Christianity and the Flight from Domesticity, 1880s-1930s'. in *Masculinity and the Other: Historical Perspectives*. ed. by Ellis, H. and Meyer, J. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 23-42
- Maxwell, W. H. (1842) *Memoirs of the Right Honorable Sir Robert Peel, Bart., First Lord of Her Majesty's Treasury*. London: T. C. Newby and T. & W. Boone
- McBride, T. (1978) "'As the Twig is Bent': the Victorian Nanny". in *The Victorian Family: Structures and Stresses*. ed. by Wohl, A. S. London and New York: Routledge, 44-58
- McDermid, J. (2012) *The Schooling of Girls in Britain and Ireland, 1800-1900*. New York and Oxon: Routledge
- McDowell, K. (2007) *The Cultural Origins of Youth Services Librarianship, 1876-1900*. Unpublished dissertation. Illinois: University of Illinois at Urbana-Champaign
- McKee, L., and O'Brien, M. (1982) 'The Father Figure: Some Current Orientations and

- Historical Perspectives'. in *The Father Figure*. ed. by McKee, L. and O'Brien, M. London and New York: Tavistock Publications, 1-25
- McKnight, N. (ed.) (2011) *Fathers in Victorian Fiction*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing
- Mintz, S. (1983) *A Prison of Expectations: The family in Victorian Culture*. New York: New York University Press
- Mitchell, S. (ed.) (2011) 'Aristocracy and Gentry'. in *Victorian Britain: An Encyclopedia*. Oxon: Routledge Revivals, 38-39
- Mitchell, S. (ed.) (2011) 'Governesses'. in *Victorian Britain: An Encyclopedia*. Oxon: Routledge, 337-338
- Mitchell, S. (2009) *Daily Life in Victorian England*. London: Greenwood Press
- Monaghan, P. (2004) *The Encyclopedia of Celtic Mythology and Folklore*. New York: Facts on File, Inc.
- Moorhead, J. (2015) 'The Victorian women forced to give up their babies'. *The Guardian* [online] 19 September. available from <<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2015/sep/19/victorian-women-forced-to-give-up-their-babies-new-exhibition>> [28 September 2016]
- Morgan, C. (1944) *The House of Macmillan (1843 – 1943)*. New York: The Macmillan Company
- Morris, P. (2003) *Realism*. Oxon: Routledge
- Mothersole, B. (1993) 'The 'Fallen Woman' in the Victorian Novel'. in *Exploring Stereotyped Images in Victorian and Twentieth-Century Literature and Society*. ed. by Morris, J. Lewiston/Queenston/Lampeter: The Edwin Mellen Press, 189-230
- Murdoch, L. (1970/2014) *Daily Life of Victorian Women*. Santa Barbara, Denver, Oxford: The Greenwood Press
- Nelson, C. (2007a) *Family Ties in Victorian England*. London: Praeger
- Nelson, C. (2007b) 'Adoption and Class in Victorian England'. 2nd International Conference on Adoption and Culture: *Encountering New Worlds of Adoption*. held 11-14 October 2007 at University of Pittsburgh
- Nelson, C. (1995) *Invisible Men*. Georgia: University of Georgia Press
- New World Encyclopedia contributors (2014) 'Mercury (mythology)'. In *New World Encyclopedia* [online] available from <[http://www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Mercury_\(mythology\)&old](http://www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Mercury_(mythology)&old)

id=984892>

- Newman, G. (ed.) (1997) *Britain in the Hanoverian Age, 1714-1837: An Encyclopedia*. New York and London: Garland Publishing
- Niessen, O. C. (2007) *Aristocracy, Temperance and Social Reform: The Life of Lady Henry Somerset*. London and New York: Tauris Academic Studies
- Olsen, S. (2014) *Juvenile Nation: Youth, Emotions and the Making of the Modern British Citizen, 1880-1914*. London and New York: Bloomsbury
- Parker, R. (1990/2005) 'The Age of Separation'. in *Child Welfare: Major Themes in Health and Social Welfare*. vol. 1: Historical Perspectives. ed. by Frost, N. London and New York: Routledge, 290-310
- Parsons, G. (1988) 'A Question of Meaning: Religion and Working-class life'. in *Religion in Victorian Britain*. vol. 2: *Controversies*. ed. by Parsons, G. Manchester and New York: Manchester University Press, 63-87
- Paterson, M. (2008) *A Brief History of Life in Victorian Britain: How a Nation Grew into an Empire and the Birth of Modern Society*. London: Robinson
- Pedersen, J. S. (1987) *The Reform of Girls' Secondary and Higher Education in Victorian England: A Study of Elites and Educational Change*. New York and London: Garland Publishing
- Peters, L. (2000) *Orphan Texts: Victorian Orphans, Culture and Empire*. Manchester and New York: Manchester University Press
- Phegley, J. (2012) *Courtship and Marriage in Victorian England*. Santa Barbara, California: Praeger
- Pollock, L. (1989) "'Teach Her to Live Under Obedience": The Making of Women in the Upper Ranks of Early Modern England'. *Continuity and Change* 4, 231-258
- Pollock, L. (1983) *Forgotten Children: Parent-Child Relations from 1500 to 1900*. Cambridge: Cambridge University Press
- Poovey, M. (2000) 'Recovering Ellen Pickering'. *The Yale Journal of Criticism* 13 (2), Baltimore, Maryland: Johns Hopkins University Press, 437-452
- Powell, A. (2004) 'The Shaping of the New Woman in *The Rise of Silas Lapham*'. *MP: An Online Feminine Journal*, 59-72
- Praisler, M. (2005) *On Modernism, Postmodernism and the Novel*. București: Editura Didactică și Pedagogică
- Raven, S. (1961) *The English Gentleman: An Essay in Attitudes*. London: Anthony Blond Ltd

- Rees, B. (1977) *The Victorian Lady*. London: Gordon & Cremonesi
- Reynolds, K. D. (1998) *Aristocratic Women and Political Society in Victorian Britain*. Oxford: Oxford University Press
- Roberts, D. (1978/2016) 'The Paterfamilias of the Victorian Governing Classes'. in *The Victorian Family: Structures and Stresses*. ed. by Wohl, A. S. London and New York: Routledge, 59-81
- Robertson, P. (1974/2006) 'Home as a Nest: Middle-Class Childhood in Nineteenth-Century Europe'. in *The History of Childhood*. ed. by deMause, L. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, 407-431
- Roper, M., and Tosh, J. (eds.) (1991) *Manful Assertions: Masculinities in Britain since 1800*. New York: Routledge
- Rosman, D. (2012) *Evangelicals and culture*. 2nd edn. Cambridge: James Clarke & Co
- Rowe, W. L. (1998). 'Agnosticism'. in *Routledge Encyclopedia of Philosophy*. ed. by Craig, E. London: Routledge
- Royle, E. (1974) *Victorian Infidels: The Origins of the British Secularist Movement, 1791-1866*. Manchester: Manchester University Press
- Ruggles, S. (1987) *Prolonged Connections: The Rise of the Extended Family in Nineteenth-Century England and America*. Madison, Wisconsin and London: The University of Wisconsin Press
- Ruskin, J. (1873) *Sesame and Lilies: Three Lectures*. New York: John Wiley & Son
- Sage, L. (1999) *The Cambridge Guide to Women's Writing in English*. Cambridge: Cambridge University Press
- Sanders, V. (2009) *The Tragi-Comedy of Victorian Fatherhood*. Cambridge: Cambridge University Press
- Scott, G. (1998) 'As a war-horse to the beat of drums': representations of working-class femininity in the Women's Co-operative Guild, 1880s to the Second World War'. in *Radical Femininity: Women's Self-Representation in the Public Sphere*. ed. by Yeo, E. J. Manchester and New York: Manchester University Press, 196-219
- Scott, J., and Marshall, G. (eds.) (2009) *Oxford Dictionary of Sociology*. 3rd edn, rev. Oxford: Oxford University Press
- Secombe, W. (1993) *Weathering the Storm: Working-Class Families from the Industrial Revolution to the Fertility Decline*. London and New York: Verso
- Seymour, J. (1992) 'An 'Uncontrollable' Child: A Case Study in Children's and Parents'

- Rights'. in *Children, Rights, and the Law*. ed. by Alston, P., Parker, S. Seymour, J. Oxford: Clarendon Paperbacks, 98-118
- Shakespeare, W. (1812) *Hamlet*. Leipsick: Gerhard Fleischer the Younger
- Shoemaker, R. B. (1998/2013) *Gender in English Society, 1650-1850: The Emergence of Separate Spheres?* New York and London: Routledge
- Showalter, E. (1977/1999) *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Brontë to Lessing*. rev. edn. New Jersey: Princeton University Press
- Shuttleworth, S. (1992/2012) 'Demonic mothers: ideologies of bourgeois motherhood in the mid-Victorian era'. in *Rewriting the Victorians: Theory, History, and the Politics of Gender*. ed. by Shires L. M. London and New York: Routledge, 31-51
- Sidney, L. (ed.) (1892) *Dictionary of National Biography*. vol. 30. New York: Macmillan and Co
- Snowden, W. W., Sigourney, L. H., and Embury, E. C. (1840) 'Literary Review'. *The Ladies' Companion, A Monthly Magazine Embracing Every Department of Literature* 13 (May-October 1840). New York: William W. Snowden, 207-208
- Spencer, H. (1858) 'The Moral Discipline of Children'. *British Quarterly Review* 27 (April 1858), 383-413
- Steinbach, S. (2012) *Understanding the Victorians: Politics, Culture, and Society in Nineteenth-Century Britain*. London and New York: Routledge
- Stevenson, J. (1984) *British Society 1914-1945*. Harmondsworth: Penguin Books
- Stewart, A. J., Winter, D. G., and Jones, D. A. (1975) 'Coding Categories for the Study of Child-Rearing from Historical Sources'. *Journal of Interdisciplinary History* 5 (Spring 1975), 687-701
- Stone, L. (1977) *The Family, Sex and Marriage in England 1500-1800*. London: Weidenfeld & Nicolson
- Strange, J. M. (2015) *Fatherhood and the British Working Class, 1865-1914*. Cambridge: Cambridge University Press
- Strong, F. R. (1930) 'The Industrial Revolution and the Reform Bill of 1832'. *Delaware Notes* 6 (2), 43-62
- Sutherland, J. (2009) *The Longman Companion to Victorian Fiction*. 2nd edn. New York: Routledge
- Taylor, M. L., and Umansky, L. (2000) 'Bad Mothers'. in *Making Sense of Women's Lives: An Introduction to Women's Studies*. ed. by Umansky, L. and Plott, M. Lanham, MD:

Rowman & Littlefield, 125-141

- Teichman, J. (1982) *Illegitimacy: An Examination of Bastardy*. Ithaca, NY: Cornell University Press
- Terry, R. C. (1993) ‘Have at the Masters!’ Working-Class Stereotypes in Some Nineteenth-century Novels’. in *Exploring Stereotyped Images in Victorian and Twentieth-Century Literature and Society*. ed. by Morris, J. Lewiston/Queenston/Lampeter: The Edwin Mellen Press, 155-188
- Thaden, B. Z. (1957/1997) *The Maternal Voice in Victorian Fiction: Rewriting the Patriarchal Family*. New York and London: Garland Publishing
- Thiel, E. (2008) *The Fantasy of Family: Nineteenth-Century Children's Literature and the Myth of the Domestic Ideal*. New York: Routledge
- Thompson, F. M. L. (1988) *The Rise of Respectable Society: A Social History of Victorian Britain, 1830 – 1900*. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Tierney, H. (ed.) (1999) *Women's Studies Encyclopedia*. vol. 2. Westport, Connecticut: Greenwood Press
- Toolan, M. (2001) *Narrative: A Critical Linguistic Introduction*. 2nd edn. London: Routledge
- Tosh, J. (2005) *Manliness and Masculinities in Nineteenth-century Britain: Essays on Gender, Family and Empire*. Harlow: Pearson Education Limited
- Tosh, J. (1999/2007) *A Man's Place: Masculinity and the Middle-Class Home in Victorian England*. New Haven and London: Yale University Press
- Tosh, J. (1996) ‘New Men? The Bourgeois Cult of Home’. in *Victorian Values: Personalities and Perspectives in Nineteenth-Century Society*. ed. by Marsden. 2nd edn. (1998/2014) London and New York: Routledge, 77-87
- Urban, S. (1844) ‘Obituary’. *The Gentleman's Magazine* 22 (June-December 1844), London: John Bowyer Nichols and Son, 203-223
- Vicinus, M. (1977/2013a) ‘Introduction: New Trends in the Study of the Victorian Woman’. in *A Widening Sphere: Changing Roles of Victorian Women*. ed. by Vicinus, M. Oxon and New York: Routledge
- Vicinus, M. (1972/2013b) ‘Introduction: The Perfect Victorian Lady’. in *Suffer and Be Still: Women in Victorian Age*. ed. by Vicinus, M. Oxon and New York: Routledge
- Vincent, D. (1981) *Bread, Knowledge and Freedom: A Study of Nineteenth-Century Working Class Autobiography*. London: Europa Publications Limited
- Wang, Y. (2007) ‘On the Cognitive Processes of Human Perception with Emotions,

- Motivations, and Attitudes'. *International Journal of Cognitive Informatics and Natural Intelligence*, 1 (4), 1-13
- Warhol, R. R. (1989) *Gendered Interventions: Narrative Discourse in the Victorian Novel*. New Brunswick, N.J., and London: Rutgers University Press
- Woods, D. (1985/2016) 'Community violence'. in *The Working Class in England 1875-1914*. ed. by Benson, J. London and New York: Routledge
- Wright, D. H. (1988/2013) *Popular Radicalism: The Working Class Experience 1780-1880*. London and New York: Routledge
- Würzbach, N. (1996) 'The Mother Image as Cultural Concept and Literary Theme in the Nineteenth- and Twentieth-Century English Novel. A Feminist Reading within the Context of New Historicism and the History of Mentalities'. in *Why Literature Matters: Theories and Functions of Literature*. ed. by. Ahrens, R. and Volkmann, L. Heidelberg: Universitätsverlag C. Winter, 367-392
- Yeo, E. J. (2008) 'Virgin Mothers: Single Women Negotiate the Doctrine of Motherhood in Victorian and Edwardian Britain'. in *Women on Their Own: Interdisciplinary Perspectives on Being Single*. ed. by Bell, R. M. and Yans, V. New Brunswick, New Jersey, and London: Rutgers University Press, 40-57
- Yonge, C. M. (1896) 'Stepmothers'. *Mothers in Council* [online] 6(23), 130–135. available from <https://community.dur.ac.uk/c.e.schultze/works/mother_in_council.html>
- Zedner, L. (1991) *Women, Crime, and Custody in Victorian England*. 1st edn. Oxford: Clarendon Press
- Zlotnick, S. (1998) *Women, Writing, and the Industrial Revolution*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press

Dictionare

- Wehmeier, S. (ed.) (2000) *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. 6th edn. Oxford: Oxford University Press
- Cambridge Dictionary (2018) Cambridge University Press [online] available from <<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english>> [11 July 2017]
- Oxford Dictionaries (2018) *English Oxford Living Dictionaries*. Oxford University Press [online] available from <<https://en.oxforddictionaries.com>> [22 February 2018]